

Rechtspraak: productie per arbeidsjaar en euro, 2000-2014

Dit document bevat de alternatieve tekst van het origineel. Dit document is bedoeld voor mensen met een visuele beperking, zoals slechtzienden en blinden.

De 'productie' van de Rechtspraak is tussen 2000 en 2014 flink gestegen, met bijna 40%. Die stijging viel voornamelijk in de periode tot 2004 en vanaf 2007 tot 2011. Tussen 2004 en 2007 en in 2011-2014 trad een daling op.

Het gaat hier om de zogenaamde 'gewogen productie'. Bij meting van de 'productie' wordt niet alleen gekeken naar het aantal afgehandelde zaken, maar ook naar de zwaarte van die zaken. Een misdrijf afhandelen kost nu eenmaal meer tijd dan het afhandelen van een eenvoudige overtreding.

De Rechtspraak kreeg tussen 2000 en 2014 bijna 40% meer personeel en ruim 30% meer middelen (personeel en materieel). De personeelssterkte hield dus ongeveer gelijke tred met de productie, over de 14 jaar bezien, terwijl het volume van de ingezette middelen iets achter bleef bij de productie. De productie per arbeidsjaar is daarmee in 2014 ongeveer gelijk aan die in 2000, terwijl die per ingezette euro iets hoger is dan in 2000. Eerder, in de jaren negentig daalde de productie per arbeidsjaar en per euro. Tussen 2001 en 2004 nam de productie per arbeidsjaar en per euro duidelijk toe. Daarna treedt weer een daling op. Vanaf 2008 tot 2012 is weer een stijging te zien, het laatste jaar een daling.

Hoe komen deze fluctuaties tot stand?

Ingewikkeldere zaken

Op de langere termijn bezien, zijn rechtszaken in de loop van de tijd waarschijnlijk bewerkelijker geworden, al ontbreken harde maatstaven daarvoor. Er staan bijvoorbeeld vaker mensen voor de rechter die het Nederlands niet beheersen, zodat er steeds vaker tolken nodig zijn. Ook belangrijk is de trend dat eenvoudige zaken steeds minder vaak voor de rechter komen. Denk aan de vele verkeerszaken die het Openbaar Ministerie tegenwoordig rechtstreeks afdoet. Het leidt ertoe dat de zaken die wel voor de rechter komen gemiddeld ingewikkelder zijn en dus meer tijd kosten.

Hogere kwaliteitseisen

Er worden steeds hogere kwaliteitseisen gesteld aan de behandeling van zaken. Zo worden tegenwoordig bij strafzaken meer getuigen gehoord dan vroeger. De laatste jaren wordt ook meer geïnvesteerd in de kwaliteit van de Rechtspraak. Zo is het streven dat rechters meer bijscholingscursussen volgen, dat rechters vaker elkaars concept-

vonnissen kritisch meelesen en dat strafrechters hun vonnissen beter motiveren. Dit heeft als gevolg dat de productie per arbeidsjaar terugloopt.

Aanbod van zaken

In de jaren 2001-2004 steeg het aanbod van zaken en de productie sterk. In mindere mate was dit ook het geval vanaf 2008 tot 2011. In die jaren stijgt de productie per arbeidsjaar dan ook. Tussen 2004 en 2007 en na 2011 groeide de instroom minder sterk of nam zelfs af en zien we dan ook een afname van de productie en de productie per arbeidsjaar. Deze dalende tendens heeft zich bij de afdelingen straf ook daarna nog doorgezet. Als gevolg daarvan moesten de afdelingen straf in de laatste jaren geplande zittingen schrappen omdat het aanbod van zaken onvoldoende was.

De instroom van andere typen zaken groeide in 2004-2007 ook minder snel dan in de jaren daarvoor. Dat kan betekenen dat op sommige momenten capaciteit was ingepland, die feitelijk niet voor de afhandeling van zaken benut kon worden. Vanaf 2008 is vooral bij civiele zaken weer enige jaren van een stijgende instroom sprake, vooral door de verslechterende economie. Na 2010 daalt echter het aantal behandelde handelszaken. Tussen 2010 en 2012 dalen de personeelssterkte en de overige ingezette middelen voor het eerst sinds lange tijd.

Meer gedetailleerde gegevens over de aantallen afgehandelde zaken vindt u in de factsheets 'Rechtbanken: afgehandelde strafzaken, 2000-2014', 'Rechtbanken: afgehandelde civiele en bestuurszaken, 2000-2014' en 'Appelcolleges: afgehandelde zaken, 2000-2014'.

Figuur

De onderstaande grafiek laat de ontwikkeling van de productie bij de Rechtspraak zien. De figuur gebruikt geen absolute getallen maar indexcijfers, waarbij de aantallen in het jaar 2000 op 100 zijn gesteld. Te zien zijn de ontwikkeling van de gewogen productie, van het personeelsbestand (in arbeidsjaren) en van de productie per arbeidsjaar.

Lijndiagram Productie per arbeidsjaar, Rechtspraak, 2000-2014 (indices, 2000 = 100), met drie lijnen: Personeel, Productie en Productie per arbeidsjaar.

De cijfers zijn schattingen, afgelezen uit de figuur.

Jaar	Personeel	Productie	Productie per arbeidsjaar
2000	100	100	100
2002	118	118	100
2004	127	137	108
2006	130	131	101
2008	134	131	98
2010	138	139	101
2012	136	140	103
2014	138	138	100

Lijndiagram Productie per ingezette euro, Rechtspraak, 2000-2014 (indices, 2000 = 100), met drie lijnen: Ingezette middelen (euro's), Productie en Productie per ingezette euro.

De cijfers zijn schattingen, afgelezen uit de figuur.

Jaar	Ingezette middelen (euro's)	Productie	Productie per ingezette euro
2000	100	100	100
2002	111	118	105
2004	120	137	108
2006	120	131	110
2008	123	131	108
2010	133	139	106
2012	130	140	108
2014	133	138	103